

освітній процес, збільшити швидкість сприйняття, розуміння та глибину засвоєння великого об'єму інформації.

Література

1. Кадемія М.Ю. Інформаційно-комунікаційні технології навчання : термінологічний словник. – Львів : «СПОЛОМ», 2010
2. Гуревич Р. С. Інформаційно-комунікаційні технології в професійній освіті майбутніх фахівців / Р. С. Гуревич, М. Ю. Кадемія, М. М. Козяр; за ред. член-кор. НАПН України Гуревича Р. С. – Львів : Вид-во «СПОЛОМ», – 2012. – 502 с.
3. Гуревич Р.С., Кадемія М.Ю. Інформаційно-телекомунікаційні технології в навчальному процесі та наукових дослідженнях: навчальний посібник для студентів педагогічних ВНЗ і слухачів інститутів післядипломної педагогічної освіти. – Київ: Освіта України, 2006. – с. 249.

Волкова Н. В.

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки та методики технологічної освіти
Криворізький державний педагогічний університет, м. Кривий Ріг

Горбатюк Р. М.

доктор педагогічних наук, професор кафедри машинознавства і транспорту
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль

ФОРМУВАННЯ БАЗОВИХ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-ПЕДАГОГІВ У ГАЛУЗІ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Розвиток технологій, що спираються на високий рівень інтелектуальних ресурсів, і пов'язана з ними геополітична конкуренція провідних країн світу стає вагомим чинником, що визначає не тільки економіку, а й політику нового століття. У зв'язку з цим, рівень інтелектуального потенціалу України безпосередньо визначається якістю вищої освіти, і є важливим фактором не тільки економічного і соціального розвитку, а й фактором економічної і політичної самостійності країни, фактором її виживання.

Нині значна кількість країн Центральної та Східної Європи (Естонія, Латвія, Чехія та ін.), а також Україна, сформувавши в рамках глобальної реформи системи освіти політику контролю й оцінювання освітньої діяльності. Ці країни дотримуються загальноприйнятих норм (стандартів) щодо розробки нових освітніх програм. Встановлені норми і стандарти необхідні для визначення мети освіти, створення цілісного в країні освітнього простору, що забезпечує єдиний рівень загальної освіти, яку отримують майбутні бакалаври і магістри у ЗВО України.

Сучасна Україна, її ритм життя, вступ до Болонського процесу вказують на необхідність зміни парадигми вищої освіти – від пасивного засвоєння знань до самостійного їх набуття. Жорстка конкуренція на ринку праці потребує кваліфікованих та освічених фахівців, здатних виконувати трудову діяльність на високому професійному рівні. Сьогодні освітньо-професійна програма з підготовки бакалаврів спеціальності 015.37 Професійна освіта (Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології) не може передбачити всі ці особливості. З огляду на зазначене, спостерігається певний дефіцит педагогічних фахівців для системи професійної (професійно-технічної) освіти.

Освітні компоненти програми не гарантують в повній мірі якісну підготовку бакалаврів зазначеної спеціальності. У зв'язку з цим, потрібно розробити ефективну освітню програму, яка б забезпечувала фахову підготовку здобувачів вищої освіти на основі компетентісного та діяльнісного підходів. Завдяки їх застосуванню відбувається процес становлення особистості, орієнтований на високі професійні досягнення, саморозвиток, а також на професійну діяльність і професійну взаємодію [1].

В освітньому процесі кінцевою метою навчання є сформованість фахівця високої кваліфікації. Бакалавр спеціальності 015.37 Професійна освіта (Аграрне виробництво,

переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології) – це кваліфікований педагогічний фахівець у сфері становлення, організації виробничо-технологічного циклу випуску готової продукції, що поєднує широту загальної ерудиції зі знанням, як конкретної галузі, так і принципу діяльності всієї харчової індустрії, що вміє виділяти стратегічні питання. Такі фахівці повинні враховувати специфіку роботи, визначеність функціональних обов'язків, людські якості та ін.

Їх функції можна умовно поділити на чотири блоки: аналітико-прогностичний, організаційно-управлінський, комунікативно-креативний, консультативно-методичний. Усі вони (функції) важливі, і в залежності від специфіки діяльності підприємства, його цілей, завдань і кадрової політики, можуть змінюватися. Проте найбільш вагомим є те, що в процесі підготовки майбутніх бакалаврів відбувається формування професійних компетенцій. Якість підготовки бакалавра – поняття досить багатокомпонентне, що включає в себе сукупність якостей об'єкта і процесу, які мають відношення до підготовки фахівця, або якість результату і процесу, що спрямовані на кінцевий результат. По суті, поняття «якість підготовки бакалавра» об'ємніше, ніж поняття «компетентність бакалавра». Хоча якщо розглядати якість і компетентність, то вони можуть перебувати у відносинах «засіб-умова-мета». Найбільш важливою ознакою формування компетентного бакалавра є якісно визначені цілі освіти, зміст, форми, методи та умови підготовки.

Одним із чинників, що впливає на формування професійних компетенцій майбутніх бакалаврів спеціальності 015.37 Професійна освіта (Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології) є ерудиція, яка допомагає впевнено себе відчувати в будь-якій практичній діяльності. Оскільки знання в процесі становлення людини постійно застарівають і збагачуються, змінюються вимоги до них, то для психологічної готовності до майбутньої професійної діяльності потрібно використовувати такі характеристики, як адаптивність, маневреність, інноваційність, готовність до саморозвитку. Саме ці ознаки допомагають сформувати в здобувачів вищої освіти пізнавальну самостійну особистість. Вибрані якості – це ефективно діючий механізм професійно-особистісного становлення майбутнього бакалавра у галузі харчових технологій в умовах спеціально організованого освітнього середовища ЗВО.

Формування професійних компетенцій майбутніх бакалаврів у галузі харчових технологій відбувається на основі вивчення навчальних дисциплін «Технологія харчових виробництв» і «Технологічне обладнання малих і традиційних підприємств». Вибір визначався специфічними рисами, що відображають важливість дисциплін у структурі освітньо-професійної програми з підготовки бакалаврів спеціальності 015.37 Професійна освіта «Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології».

Дисципліни «Технологія харчових виробництв» і «Технологічне обладнання малих і традиційних підприємств» вивчаються здобувачами вищої освіти в 5-7 семестрах. Згідно з робочими програмами вивчення матеріалу зазначених дисциплін допомагає їм отримати знання в області технології і технологічного обладнання харчових продуктів, а також сформувати технічну і технологічну компетенції. Але необхідно відзначити, що в жодній з цих дисциплін не приділяється достатньої уваги методам дослідження сировини, напівфабрикатів, готової продукції для виявлення псування сировини/продуктів або виходу з ладу обладнання, яке призвело до їх псування.

На сьогоднішній день професійна діяльність майбутніх бакалаврів у галузі харчових технологій визначається інтегративним характером, хоча в освітньому процесі студенти повинні знати і вміти те, що розподілено за спеціальними навчальними дисциплінами. Така професійна діяльність проектує систему, де послідовно (або паралельно) вирішуються завдання будь-якої складності. Ефективна організація освітнього процесу дає можливість вирішити протиріччя між структурою професійної діяльності бакалавра і структурою підготовки до неї.

Зазначимо, що професійна компетентність має діяльну природу, а значить, вона не може формувати професійні компетенції у вигляді знання, для цього потрібна система навчальних дій. Вважаємо, що не всі навчальні предмети можна викладати традиційно, оскільки повинна відбуватися систематизація та інтеграція освітнього процесу починаючи з початкових стадій. Відповідно, це призвело до застосування нових педагогічних методів, які стимулюють навчання за допомогою дій, обміну та вивчення досвіду, експериментування і співпраці, творчого вирішення проблем, з допомогою соціальних взаємодій.

Таким чином, професійні компетенції набувають нового результату і реалізуються за допомогою вбудованих функцій (аналітико-прогностичний, організаційно-управлінський, комунікативно-креативний, консультативно-методичний блоки), формуючи новий предмет в освіті.

Література

1. Горбатюк Р. М., Волкова Н. В. Інтеграція професійної освіти і виробництва як чинник модернізації підготовки майбутніх інженерів-педагогів у галузі харчових технологій. *Ukrainian Journal of Educational Studies and Information Technology* : науковий часопис. Том 6. № 1. 2018. С. 89–102. URL: <http://ojs.mdpu.org.ua/index.php/itse/article/view/2447>.

Гриняєва Н. М.

аспірантка,

Криворізький державний педагогічний університет, м. Кривий Ріг

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ІКТ В АУДИТОРНІЙ РОБОТІ ПРИ ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОЇ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ СПЕЦІАЛІСТІВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ), що входять до життя кожної людини за часів невинної глобальної комп'ютеризації сучасного суспільства, виявляють інтенсивний вплив на процес формування професійно орієнтованої іншомовної компетентності майбутніх спеціалістів харчової промисловості. Особливої релевантності це питання набуває в умовах інтеграції української держави до європейської та світової спільноти. Відтак, актуалізується проблема активного використання іноземних мов у всіх сферах суспільного життя, що вимагає підвищення рівня комунікативної компетентності майбутніх спеціалістів харчової промисловості з урахуванням радикальних змін в інформаційно-технологічному забезпеченні підготовки фахівців.

Формування практичних комунікативних умінь і навичок майбутніх спеціалістів харчової промисловості можливе завдяки впровадженню інформаційно-комунікаційних технологій, що забезпечують ефективне навчання іноземних мов, оскільки надають можливість студентам отримати доступ до широкої навчальної інформації та вдосконалити іншомовне спілкування, стати більш конкурентно спроможними під час пошуку робіт за спеціальністю.

Специфіка використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій в освіті дуже активно досліджується у вітчизняній та закордонній педагогічній науці. Зокрема, аналізуються поняття, переваги та недоліки сучасних ІКТ та потенціал їх використання в учбовому процесі. Незважаючи на систематичні та цілеспрямовані наукові пошуки в галузі дослідження специфіки використання сучасних ІКТ в аудиторній роботі, окремі аспекти цього явища досі залишаються недостатньо вивченими науковцями.

На заняттях з іноземної мови при формуванні професійно орієнтованої іншомовної компетентності майбутніх спеціалістів харчової промисловості частіше використовується групова форма роботи, тому що вона спонукає студентів до колективної співпраці. Виконуючи завдання практичної роботи, студенти надають один одному консультаційну допомогу, спільно вирішують ситуаційні завдання. Ефективність проектної роботи багато в чому